

Irene Solà

Publica 'Canto jo i la muntanya balla'

Un any després d'estrenar-se en la narrativa amb 'Els dies', premi Documenta, Irene Solà (Malla, 1990) convida els lectors a passejar-se pels Pirineus, l'entorn salvatge i de vegades inhòspit on està ambientada 'Canto jo i la muntanya balla'

JORDI ROVIRALTA

“La natura té un punt cruelment optimista”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

El títol de *Canto jo i la muntanya balla* –la novel·la amb què has guanyat el premi Anagrama Llibres– ve del final d'un poema que escriu un dels personatges, l'Hilari. ¿Com és que vas agafar aquest motiu per il·lustrar tota la novel·la?

Quan ja la tenia gairebé acabada, un dia, parlant-ne, vaig arribar a la conclusió que les paraules de l'Hilari tenien molt a veure amb el que havia volgut fer. *Canto jo i la muntanya balla* té un punt d'ironia, de xuleria i de joc –totes aquestes coses hi són, al llibre–, però també remet al fet que amb les paraules, i la literatura, es poden fer ballar muntanyes. En el sentit literal, però també metafòric: les paraules tot ho mouen, tenen una gran potència i màgia. Volia portar tan enllà com pogués el llenguatge, en aquesta novel·la.

Igual que passava a *Els dies* (L'Altra, 2018), ens trobem amb un text polifònic, amb una gran pluralitat de veus humanes, però també amb

les veus de la natura –cabriols, ossos–, i també d'éssers mitològics. A *Els dies* l'Ada orquestrava tota la història, i amalgamava les diverses veus que també apareixien en les històries que investigava. Aquí no hi ha un director d'orquestra, tret de mi mateixa: el llibre està construït a partir de veus, mirades i subjectivitats diverses, que són les persones que viuen en aquest racó de món entre Camprodon i Prats de Molló, però també personatges que formen part d'aquest paisatge, com els núvols, els bolets, els animals, els fantasmes i éssers mitològics del Pirineu i altres llocs de Catalunya com podrien ser les dones d'aigua.

Com diries que enriqueix el text, tot això?

Jugar amb totes aquestes mirades m'ha permès una pila de coses. Primer, el joc amb la imaginació i amb la literatura, aquest punt de diversió, irreverència i bogeria. També

“EL LLIBRE JUGA A NO ENTENDRE LA MORT COM UN GRAN FINAL O UNA COSA GAIRE TRAUMÀTICA”

replantar-me la perspectiva segons la qual se'ns expliquen determinades històries, com podria ser el cas de les dones d'aigua, que sempre es narren des del punt de vista dels homes que se n'han enamorat, mai des del d'elles. En tercer lloc, aquestes veus em permeten una investigació lingüística, perquè no tothom veu el món de la mateixa manera i no el pot explicar igual: serà diferent la perspectiva d'un bolet que la d'un habitant de la zona.

Resseguint alguns dels fets més importants de les vides dels protagonistes veiem també els canvis històrics del país. Així i tot, si diguéssim que la novel·la explica les vicissituds d'una família al llarg del segle XX segurament sorprendria els lectors més convencionals.

És una novel·la que s'interessa per la història i la investiga. Però també entenen la història com un relat, que és el que el llibre va buscant. M'interessen des dels relats folklor-

rics fins a les anècdotes o els testimonis que tenen una arrel històrica.

En un dels capítols de *Canto jo i la muntanya balla* una dona allibera una casa d'una presència sobrenatural que s'hi ha quedat. “No parlen que jo els entengui –explica–. Jo dic paraules per dintre, com un pensament, però ells no en tenen, de paraules. Només tenen tot aquest mal, tot aquest odi, tota aquesta aigua bruta”.

El llibre juga a no entendre la mort com un gran final o una cosa gaire traumàtica, i busca la veu d'aquells que s'ho miren des de l'altra banda, amb ironia, i ho relativitzen. Hi ha injustícies a la novel·la que no són el final. M'agrada molt la Mariana Enríquez, i explica molt bé aquestes altres realitats que no acabem de percebre. *Canto jo i la muntanya balla* s'interessa en el que cadascú entén i veu. Els cabriols, per exemple, no distingeixen els colors. Això et dona una via d'entrada diferent al relat.

Hem de dir que mates un poeta just al principi del llibre, però que hi haurà una altra víctima poeta. ¿Cal que llegim entre línies? Mates la poesia.

No, no ho faig [riu]. La poesia sempre sobreviu. A Catalunya surten poetes de sota les pedres. Sort n'hi ha, dels poetes...

La novel·la va encapçalada per una cita de *Gent independent*, de l'islandès Halldór Laxness, que acaba així: “En un dia com aquest el sol és més fort que el passat”. Diria que al teu llibre el sol –la llum– és tan poderós com la càrrega vivencial dels personatges.

La natura té un punt cruelment optimista. Més enllà del que et passi individualment i del pes del passat, hi ha una energia tan cega com la violència que va endavant. Arribarà la primavera i brotaran flors. Aquesta part és tan forta com la violència.

La primavera no arriba com en les cançons hippies.

És més com en el capítol dels ossos, que parlen d'una “primavera ferotge”. De la cita de Laxness també és molt important per a mi aquell fragment en què diu que el “sol de primavera brilla sobre l'herba seca de l'any passat que cobreix les vores del riu”... Quan mirem un lloc hi ha un tel de cargol transparent a sobre de totes les capes de passat que han quedat enrere: la història dels republicans, de les famílies que hi viuen, la de les llegendes i la teva, que hi camines en aquells moments. En aquest sentit, la coberta afegeix encara un altre matis, perquè hi veiem tot d'animals prehistòrics. Aquestes bèsties, els mamuts, els dents de sabre i els llops, eren als Pirineus però també a plaça Catalunya, eh?◆◆